

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([es](#)) is onlangs gewijzigd.

Spaans

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

Swipe to change

Nationale gewone rechtbanken

Spanje

In artikel 117 van de grondwet wordt verklaard dat het beginsel van eenheid van de rechterlijke macht de basis is van de organisatie en de werking van de rechtbanken. Dit beginsel resulteert in het bestaan van één korps van rechters en magistraten, die gezamenlijk de gewone rechtbanken vormen. Er bestaan talrijke rechtbanken, die het werk verdelen op basis van criteria waarmee de bevoegdheid wordt bepaald (onderwerp, in het geding zijnde bedrag, persoon, functie of grondgebied), aangezien de eenheid van de rechterlijke macht niet strijdig is met het bestaan van verschillende rechtbanken met diverse bevoegdheden.

Er bestaat geen officiële vertaling in de door u gewenste taal.

U kunt van deze tekst wel een automatische vertaling raadplegen. Let op: zo'n automatische vertaling dient alleen ter informatie. De beheerder van deze website kan niet instaan voor de kwaliteit van die vertaling.

-----Nederlands-----BulgaarsTsjechischDeensDuitsEstsGrieksEngelsFransKroatischItaliaansLetsLitouwsHongaars

MalteesPoolsPortugeesRoemeensSlowaaksSloveensFinsZweeds

Gewone rechtbanken - inleiding

De Spaanse grondwet van 1978 bepaalt dat Spanje moet worden ingericht als een sociale en democratische rechtsstaat die als hoogste waarden van de rechtsorde de vrijheid, de gerechtigheid, de gelijkheid en het politiek pluralisme bevordert.

Titel VI van de grondwet is gewijd aan de rechterlijke macht en in artikel 117 wordt verklaard dat het beginsel van eenheid van de rechterlijke macht (*unidad jurisdiccional*) de basis van de organisatie en de werking van de rechtbanken vormt.

Al deze beginselen liggen ten grondslag aan de organisatie van de rechtbanken in Spanje en komen tot uitdrukking in het bestaan van één rechterlijke macht bestaande uit één enkel korps van rechters en magistraten, dat de gewone rechterlijke macht vormt.

Er zijn talrijke rechtbanken, die het werk verdelen volgens bepaalde criteria die de bevoegdheden bepalen (onderwerp, in het geding zijnde bedrag, persoon, functie of grondgebied), aangezien de eenheid van rechterlijke macht niet in strijd is met het bestaan van verschillende instanties met verschillende bevoegdheden.

Om als gewoon te worden aangemerkt moet een gerechtelijk orgaan zijn gereguleerd door de Organieke Wet op de rechterlijke macht, conform artikel 122 van de Spaanse grondwet van 1978.

Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen drie fundamentele aspecten:

het territoriale aspect;

het verschil tussen enkelvoudige en meervoudige rechtspraak;

de jurisdictie.

Het territoriale aspect

Volgens de toelichting bij de Organieke Wet op de rechterlijke macht 6/1985 van 1 juli 1985 is de staat voor gerechtelijke doeleinden **territoriaal** georganiseerd in gemeenten, arrondissementen (*partidos*), provincies en autonome gemeenschappen, waarover rechtsbevoegdheid wordt uitgeoefend door kantongerechten (*Juzgados de Paz*), rechtbanken van eerste aanleg en instructie (*Juzgados de Primera Instancia e Instrucción*), bestuursrechtbanken (*Juzgados de lo Contencioso-Administrativo*), sociale rechtbanken (*Juzgado de lo Social*), rechtbanken die toezien op de tenuitvoerlegging van gevangenisstraffen (*Juzgados de Vigilancia Penitenciaria*), jeugdrechtbanken (*Juzgados de Menores*), provinciale rechtbanken (*Audiencias Provinciales*) en de arrondissementsrechtbanken (*Tribunales Superiores de Justicia*).

De volgende instanties hebben jurisdictie op het gehele grondgebied van Spanje: het nationale gerechtshof (*Audiencia Nacional*), het hooggerechtshof (*Tribunal Supremo*), de centrale gerechten van instructie (*Juzgados Centrales de Instrucción*) en de centrale gerechten voor bestuursrechtelijke zaken (*Juzgados Centrales de lo Contencioso-administrativo*).

Het verschil tussen enkelvoudige en meervoudige rechtspraak

In alle rechtbanken wordt recht gesproken door één rechter, behalve in het hooggerechtshof, het nationale gerechtshof, de arrondissementsrechtbanken en de provinciale rechtbanken.

Het **hooggerechtshof** bestaat uit de voorzitter, de voorzitters van de kamers (*presidentes de sala*) en de magistraten (*magistrados*) die krachtens de wet aan elk van de kamers zijn verbonden. Het hooggerechtshof telt vijf kamers: een civiele, een strafrechtelijke, een bestuursrechtelijke, een sociale en een militaire kamer.

Het **nationale gerechtshof** (*Audiencia Nacional*) bestaat uit een voorzitter, de voorzitters van de kamers en magistraten die krachtens de wet zijn verbonden aan elk van de kamers (de kamer van beroep en de kamers voor het strafrecht, bestuursrecht en arbeidsrecht).

De **arrondissementsrechtbanken** (*Tribunales Superiores de Justicia*) bestaan uit vier kamers (civiel, strafrechtelijk, bestuursrechtelijk en sociaal). Ze bestaan uit een voorzitter, die ook voorzitter van de civiele kamer en de strafkamer is, de voorzitters van de overige kamers en de magistraten die krachtens de wet aan elk van de kamers zijn verbonden.

De **provinciale rechtbanken** (*Audiencias Provinciales*) bestaan uit een voorzitter en twee of meer magistraten. De provinciale rechtbanken behandelen civiele en strafzaken en kunnen afdelingen met dezelfde samenstelling hebben.

Het secretariaat van de rechtbank (*Oficina Judicial*)

De Organieke Wet op de rechterlijke macht definieert het secretariaat van de rechtbank (*Oficina Judicial*) als een administratieve organisatie die fungeert als ondersteuning voor het juridische werk van rechters en rechtbanken.

Het is opgezet om de efficiëntie, doeltreffendheid en transparantie van gerechtelijke procedures te verbeteren, de afhandeling van zaken te stroomlijnen en samenwerking en coördinatie tussen de verschillende administratieve afdelingen te bevorderen. De lancering van dit secretariaat is derhalve bedoeld om bij te dragen aan het streven om een hoogwaardige publieke dienstverlening te waarborgen, die dicht bij de burgers staat en overeenstemt met constitutionele waarden alsmede de daadwerkelijke behoeften van burgers.

Het is een nieuw organisatie-model dat moderne managementtechnieken introduceert op basis van een combinatie van verschillende administratieve eenheden: eenheden die voor juridische procedures directe ondersteuning leveren die gelijkwaardig is aan die voor de vroegere *juzgados* en waarbij de rechter wordt ondersteund bij zijn gerechtelijke taken, en gewone procedurele diensten die worden verricht door griffiers (*Secretarios Judiciales*), die beslissingen nemen ten aanzien van en verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van alle taken die niet strikt juridisch van aard zijn, zoals het in ontvangst nemen van documenten, het behandelen van dagvaardingen, het ten uitvoer leggen van beslissingen en niet-gerechtelijke procedures (handhaving), het ontvankelijk verklaren van verzoeken om het aanhangig maken van rechtszaken, het verzorgen van de kennisgeving aan partijen en het corrigeren van procedurele fouten, enz.

Er zijn drie soorten gewone procedurele diensten:

- gewone algemene dienst
- gewone zaakbeheerdienst
- gewone handhavingdienst

Het nieuwe organisatie-model is in november 2010 in Burgos en Murcia gelanceerd. In februari 2011 is een secretariaat van de rechtbank ingesteld in Cáceres en Ciudad Real, en in juni 2011 in Leon, Cuenca en Mérida. In 2013 zal er ook in Ceuta en Melilla een secretariaat van de rechtbank komen. Dit model bestaat naast het vroegere model voor de rechterlijke organen (*juzgados* en *tribunals*), dat nog steeds bestaat in de rest van Spanje.

De jurisdictie

Naast het territoriale aspect zijn de onderwerpen of aangelegenheden die in rechtszaken aan bod komen van verschillende aard; zij worden behandeld door vier soorten rechtbanken:

Civiele rechtbanken: zij behandelen geschillen waarvan de behandeling niet uitdrukkelijk aan een andere soort rechtbank is toegewezen. Deze rechtbanken kunnen derhalve als gewone rechtbanken worden beschouwd.

Strafrechtbanken: strafrechtelijke zaken en procedures moeten door strafrechtbanken worden behandeld. Binnen het Spaanse rechtsstelsel is het echter mogelijk om een civiele zaak die voortvloeit uit een strafbaar feit tegelijk met de strafzaak aanhangig te maken. In een dergelijk geval bepaalt de strafrechter de hoogte van de schadevergoeding voor de als gevolg van het delict of de overtreding geleden schade.

Bestuursrechtbanken: zij toetsen de wettigheid van de handelingen van overheidsinstanties alsmede financiële vorderingen die tegen hen worden ingesteld.

Sociale rechtbanken: zij beslissen over arbeidsrechtelijke vorderingen in verband met hetzij individuele conflicten tussen werknemer en werkgever naar aanleiding van een arbeidscontract hetzij collectieve loononderhandelingen, evenals vorderingen op het gebied van de sociale zekerheid of tegen de staat wanneer deze krachtens de arbeidswetgeving aansprakelijk is.

Naast deze vier soorten rechtbanken zijn er ook militaire rechtbanken in Spanje.

De militaire rechtbanken vormen een uitzondering op het beginsel van eenheid van de rechterlijke macht.

In de [grondwet](#) zijn de beginselen vastgelegd die ten grondslag liggen aan de werkzaamheden van de rechterlijke macht en de basis vormen voor de eenheid van het gerechtelijke apparaat van de staat. Het gespecialiseerde militaire recht is strikt beperkt tot militaire aangelegenheden en zaken in het kader van een staat van beleg en is in elk geval onderworpen aan de beginselen die zijn neergelegd in artikel 177, lid 5, van de grondwet.

De jurisdictie van de militaire rechtbanken beperkt zich in vredetijd strikt tot de militaire sfeer, dat wil zeggen tot de behandeling van gedragingen die in het militaire strafwetboek (*Código Penal Militar*) als delict zijn omschreven, waarbij de bevoegdheid zich uitstrekt tot elke type delict wanneer er zich troepen in het buitenland bevinden. In tijden van oorlog voorziet de Organieke Wet 4/1987 betreffende de bevoegdheid en organisatie van de militaire rechtbanken in een wijziging van deze werkings sfeer, hoewel het aan het Parlement (*Cortes Generales*) is om daarover een besluit te nemen, en indien deze hiertoe is gemachtigd, aan de regering.

De militaire rechtbanken bestaan uit beroepsmilitairen, leden van de strijdkrachten en vertegenwoordigers van het ministerie van Defensie.

De volgende rechtbanken vormen gezamenlijk het militaire gerechtelijke apparaat: de territoriale magistraten (*Juzgados Togados Territoriales*), de centrale magistraten (*Juzgados Togados Centrales*), de territoriale militaire rechtbanken (*Tribunales Militares Territoriales*) en de centrale militaire rechtbank (*Tribunal Militar Central*). De hoogste militaire rechtbank is echter de vijfde kamer van het hooggerechtshof.

De instelling van een militaire kamer in het hooggerechtshof, waarvan het systeem en het statuut van de leden zijn onderworpen aan dezelfde regels als de andere kamers, zorgt voor eenheid in de top van de twee rechterlijke structuren, die samen de rechterlijke macht vormen.

De samenstelling van de genoemde kamer, die uit magistraten uit de gewone rechterlijke macht en uit magistraten uit de militaire rechtsmacht bestaat, vormt een garantie voor een gerechtelijk handelen van het hoogste niveau, waarbij deze kamer normaliter cassatie- en herzieningszaken behandelt, ook al wordt er logischerwijs eveneens gebruik gemaakt van externe functionarissen die bepaalde hoge militaire functies bekleden en verantwoordelijk zijn voor het militaire personeel waarvan het gedrag door deze kamer wordt beoordeeld.

In Spanje bestaan er geen buitengewone rechtbanken, maar wel zijn er binnen de genoemde juridische systemen gespecialiseerde rechtbanken in het leven geroepen voor bepaalde onderwerpen. Voorbeelden zijn de rechtbanken die met name zaken behandelen betreffende geweldpleging tegen vrouwen, toezicht op de tenuitvoerlegging van gevangenisstraffen en minderjarigen. Dit zijn gewone, maar in bepaalde onderwerpen gespecialiseerde rechtbanken. Zie voor meer informatie het onderdeel over gespecialiseerde rechtbanken in Spanje.

Om de vier bestaande soorten recht te analyseren, kijken we eerst naar de bevoegdheid van de verschillende rechtbanken op deze terreinen.

Het civiel recht

Op het gebied van het civiel recht zijn de volgende rechtbanken bevoegd: de eerste kamer van het hooggerechtshof (*Sala I del Tribunal Supremo*), de civiele en strafkamer van de arrondissementrechtbanken (*la Sala de lo Civil y Penal del Tribunal Superior de Justicia*), de civiele kamers van de provinciale rechtbanken (*las Secciones Civiles de las Audiencias Provinciales*), de rechtbanken van eerste aanleg (*los Juzgados de Primera Instancia*), de kantongerechten (*los Juzgados de Paz*) evenals bepaalde gespecialiseerde rechtbanken (familierechtbanken (*Juzgados de Familia*), handelsrechtbanken (*Juzgados Mercantiles*), rechtbanken inzake het Gemeenschapsmerk (*Juzgados de Marca Comunitaria*) en rechtbanken inzake geweldpleging tegen vrouwen (*Juzgados de Violencia sobre la Mujer*)).

De handelsrechtbanken, de rechtbanken inzake het Gemeenschapsmerk en de rechtbanken inzake geweldpleging tegen vrouwen worden behandeld in het onderdeel over gespecialiseerde rechtbanken in Spanje.

Het strafrecht

Op het gebied van het strafrecht zijn de volgende rechtbanken bevoegd: de tweede kamer van het hooggerechtshof (*la Sala 2ª del Tribunal del Supremo*), de strafkamer van het nationale gerechtshof (*la Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional*), de civiele en strafkamer van de arrondissementrechtbanken (*la Sala Civil y Penal de los Tribunales Superiores de Justicia*), de strafrechtelijke afdelingen van de provinciale rechtbanken (*las Secciones Penales de la*

Audiencias Provinciales), de strafrechtbanken (*los Juzgados de lo Penal*), de rechtbanken van instructie (*los Juzgados de Instrucción*), de jeugdrechtbanken (*Juzgados de Menores*), de rechtbanken voor toezicht op de tenuitvoerlegging van gevangenisstraffen (*Juzgados de Vigilancia Penitenciaria*), de rechtbanken inzake geweldpleging tegen vrouwen (*Juzgados de Violencia contra la Mujer*) en de kantongerechten (*Juzgados de Paz*).

De jeugdrechtbanken, de rechtbanken voor toezicht op de tenuitvoerlegging van gevangenisstraffen en de rechtbanken inzake geweldpleging tegen vrouwen worden behandeld in het onderdeel over gespecialiseerde rechtbanken in Spanje.

Het bestuursrecht

Op het gebied van het bestuursrecht zijn de volgende rechtbanken bevoegd: de derde kamer van het hooggerechtshof (*Sala 3ª del Tribunal Supremo*), de bestuursrechtelijke kamer van het nationaal gerechtshof (*Sala Contencioso-Administrativa de la Audiencia Nacional*), de bestuursrechtelijke kamer van de arrondissementsrechtbanken (*la Sala Contencioso-Administrativa de los Tribunales Superiores de Justicia*) en de gerechten voor bestuursrechtelijke zaken (*los Juzgados de lo Contencioso Administrativo*).

Het sociaal recht

Op het gebied van het sociaal recht zijn de volgende rechtbanken bevoegd: de vierde kamer van het hooggerechtshof (*la Sala 4ª del Tribunal Supremo*), de sociale kamer van het nationale gerechtshof (*la Sala de lo Social de la Audiencia Nacional*), de sociale kamer van de arrondissementsrechtbanken (*la Sala de lo Social de los Tribunales Superiores de Justicia*) en de sociale rechtbanken.

De bevoegdheden van alle hierboven genoemde gerechtelijke instanties zijn vastgelegd in de [Organieke Wet op de rechterlijke macht](#).

Links

[ALGEMENE RAAD VOOR DE RECHTERLIJKE MACHT](#)

[ORGANIEKE WET OP DE RECHTERLIJKE MACHT](#)

Laatste update: 12/03/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.